

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22Co/123/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8719200269
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8719200269.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Branislava Brezu v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: Š. M., C.. XX.XX.XXXX, S. Š. XXX, XXX XX Š., o zaplatenie 4.494,53 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 21Csp/3/2019-65 zo dňa 13.06.2019 jednomyseľne takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje sa rozsudok vo výrokoch II. a III.
- II. Náhrada trov odvolacieho konania sa stranám sporu nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto, cit.:

„I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 4.494,53 eur, kapitalizovaný úrok v sume 141,12 eur, kapitalizovaný úrok z omeškania v sume 1,88 eur, 5 % ročný úrok z omeškania zo sumy 4.494,53 eur od 21.12.2018 do zaplatenia a to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalobcovi p r i z n á v a voči žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že súd rozhodne o trovách konania uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil podľa ustanovenia § 1 ods. 1, § 497, § 502 ods. 1, § 503 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1 a 2 a § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

3. V odôvodnení rozsudku uviedol, že na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žaloba je v prevažnej časti dôvodná. Strany sporu uzavreli úverovú zmluvu dňa 05.01.2018, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 4.800 eur pri dohodnutej úrokovej sadzbe 8,9 % ročne. Zmluva o úvere je zmluvou spotrebiteľskou, vychádzajúc z postavenia žalovaného ako dlžníka z úverovej zmluvy a je namieste aplikovať príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, ako aj zákona o spotrebiteľských úveroch. Konštatoval, že žalovaný nepreukázal, že by okrem úhrad zdokladovaných žalobcom uhradil aj iné splátky, preto vychádzajúc z predložených listinných dôkazov zaviazal žalovaného k úhrade istiny v sume 4.494,53 eura, kapitalizovaných zmluvných úrokov 141,12 eur, kapitalizovaného úroku z omeškania 1,88 eur. Zamietol žalobu v časti úroku z nezaplatennej istiny po zosplatnení úveru. V tomto smere súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/143/98, v ktorom NS SR konštatoval, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu, resp. jeho splátok a od splatnosti je dlžník v omeškaní a žalobca musí platiť úroky z omeškania. Z tohto rozhodnutia potom vychádza aj prax odvolacieho súdu, napr. rozhodnutia

Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/85/2013 a 1Co/30/2012. Z ust. § 497 ani z ust. § 502, ods. 1 Obchodného zákonníka nevyplýva, že by úroky z úveru mali byť uhrádzané aj po splatnosti dlhu. V danom prípade sa dlh žalovaného stal splatným dňom 20.12.2018, preto s poukazom na uvedenú rozhodovaciu prax súdov od uvedeného dátumu si žalobca môže uplatňovať úroky z omeškania, avšak nárok na dohodnuté úroky má iba do dňa, kedy sa stal celý dlh splatným. Súd preto nepriznal 8,9 % ročný dohodnutý úrok z nezaplatennej istiny 4.494,53 eura od 21.12.2018 do zaplatenia. Po zosplatnení úveru žalobca mal nárok iba na úroky z omeškania, preto súd priznal úrok z omeškania z nezaplatennej istiny, avšak až od splatnosti úveru, teda od 21.12.2018 do zaplatenia (kedy žalovanému bola poskytnutá lehota na zaplatenie). Súd nepriznal ani úrok z omeškania z nezaplatených úrokov. Čo sa týka otázky úroku z omeškania, pri omeškaní s platbou príslušenstva pohľadávky, túto opakovane riešil Najvyšší súd Českej republiky, napr. v rozhodnutiach sp. zn. 29Odo/689/2006, sp. zn. 31Cdo/2036/2009 a sp. zn. 35Odo/101/2002. Z uvedených rozhodnutí ustálil, že Dohoda o platení zmluvných úrokov z omeškania je v zmysle § 39 OZ neplatná pre rozpor so zákonom.

4. Výrok o trovách konania súd prvej inštancie odôvodnil citáciou § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Priznal náhradu trov konania žalobcovi, ktorý bol vo veci úspešný ohľadom uplatnenej istiny v celom rozsahu a aj v prevažnej časti príslušenstva.

5. Žalobca podal odvolanie v zákonom stanovenej lehote proti rozsudku súdu prvej inštancie v rozsahu zamietnutej časti. Žiadal v napadnutom rozsahu zmeniť rozhodnutie, tak že sa vyhovie žalobe v celom rozsahu. Zároveň si uplatnil nárok proti žalovanému na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolateľ sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby v časti zmluvného úroku po zosplatnení a úroku z omeškania z úrokov. Mal za to, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení. Úroky sú odplátou za poskytnutie peňažných prostriedkov, predstavujú cenu úveru, dlžník ich je povinný platiť od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka, ktoré je skutočnosťou, ktorá zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, samotný vznik nároku na úrok z úveru neovplyvňuje. Porušenie zmluvy zo strany dlžníka sankcionuje veriteľ, ktorý prichádza o dohodnutý zmluvný úrok a zvýhodňuje dlžníka vo forme zníženia úroku na úroveň zákonného úroku z omeškania. Ustanovenie § 497 Obchodného zákonníka jednoznačne nadväzuje povinnosť dlžníka platiť úroky na vrátenie prostriedkov. Poukázal na § 502 ods. 1 a § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka. Úroky je povinný zaplatiť len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov. Z ustanovenia § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka vyplýva, že povinnosť platenia úrokov sa spája s obdobím skutočnej držby požičaných peňažných prostriedkov. Ďalej poukázal na to, že ak zákon č. 129/2010 Z. z. spotrebiteľovi ukladá povinnosť pri odstúpení zaplatiť zmluvné dohodnuté úroky až do splatenia istiny, musí mať tomu zodpovedajúce právo na zmluvné úroky po zosplatnení aj veriteľ. V tejto súvislosti poukázal na judikatúru súdov v obdobných veciach, ktoré dospeli k záveru, že dlžník má povinnosť platiť úroky za celú dobu užívania, až do ich skutočného vrátenia veriteľovi (napr. rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Co/108/2017 z 29.05.2018, rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/121/2018 zo dňa 03.04.2019, rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/22/2018 zo dňa 29.01.2019. Nesúhlasil s aplikáciou záverov rozhodnutí Najvyššieho súdu ČR č.k. 33Cdo/212/2014 zo dňa 21.08.2014 a Najvyššieho súdu SR 4Obo/143/98 a uznesenia Ústavného súdu SR č. k. IV.ÚS 476/2012-14 na daný prípad. Poukázal na to, že nárok na úroky z omeškania zo zmluvných úrokov je nárokom, ktorý predpokladá aj ustanovenie § 497 Obchodného zákonníka, pretože žiadne, ani citované zákonné ustanovenie tento nárok svojím znením nespochybňuje. Zmluvné úroky boli vyčíslené pevnou sumou ako zmluvný úrok naakumulovaný z istiny do dňa zosplatnenia a tento sa ďalej nenavýšuje. Práve z tohto dôvodu nejde o rozpor so zásadou anatocizmu. Podstatné je tiež rozlišovanie medzi úrokmi z úrokov (tzv. anatocizmus) s úrokmi z omeškania z úrokov. Na rozdiel od zmluvných úrokov, úroky z omeškania predstavujú sankčný mechanizmus, ktorý nastupuje zo zákona (§ 517 Občianskeho zákonníka, § 369 Obchodného zákonníka).

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

7. So zreteľom na obsah odvolania žalobcu bol v odvolacom konaní preskúmaný výrok napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie žalobu v časti úroku po zosplatnení a úroku z omeškania z úrokov zamietol, ako aj súvisiaci výrok o trovách konania. Keďže výrok, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovené žalovaný odvolaním nenapadol, nebol preto v odvolacom konaní predmetom preskúmania a ako taký nadobudol právoplatnosť.

8. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

9. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedali vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

10. Odvolací súd poukazuje na konštantnú aplikačnú prax Krajského súdu v Prešove, napr. sp. zn. 22Co/25/2017 zo dňa 19.12.2017, sp. zn. 20Co/107/2017 zo dňa 27.03.2018 a sp. zn. 6Co/190/2016 zo dňa 30.06.2016.

11. Žalobca sa dovoľáva nárokov za odplatné úroky, ktoré by mu patrili v prípade, ak by bol zachovaný stav zákonnej domnienky a teda trvanie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy za stavu, že veriteľ aj spotrebiteľ budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých v zmluve. Keďže tento stav netrvá, je zrejmé, že došlo k zmene záväzku, ktorá bola privodená omeškaním spotrebiteľa a súčasne predčasným zosplatnením úveru zo strany veriteľa.

12. Predčasné zosplatnenie úveru predstavuje vo svojej povahe jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej úverovej istiny. Teda podstatný rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatnenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz.

13. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom.

14. Uvedenou úvahou sa odvolací súd prirodzene dostáva aj v poradí k ďalšiemu zásadnému záveru, spočívajúcemu v skutočnosti, že jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru.

15. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškani s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy.

16. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou.

17. Úroky za poskytnutie úveru sa na rozdiel od odplaty za akúkoľvek inú odplatnú službu či kúpu tovaru odlišujú tým, že plynutím času narastajú (cena za poskytnutú službu narastá). Dohoda o platení úrokov za úver aj po splatnosti spôsobuje, že takéto úroky v skutočnosti navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie do dohodnutej alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti a zneisťujú sankčný

mechanizmus úrokov z omeškania. Takto dochádza k obchádzaniu inštitútu iného plnenia na účely aplikácie § 3a ods. 2 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

18. V danej právnej veci žalobca pristúpil k zosplatneniu celého úveru ku dňu 20.12.2018, teda týmto dňom sa stal splatný celý úver, zo strany žalobcu došlo k určeniu lehoty predčasnej konečnej splatnosti úveru a odvolací súd preto dospel k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na úroky z úveru iba do dňa 20.12.2018, potom už nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. Obdobný názor je vyslovený aj v rozhodnutiach Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 29.10.2014 sp. zn. 5Co/223/2014, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/85/2013 zo dňa 25.10.2013, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4Co/83/2013 zo dňa 07.05.2014, Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 22. 02. 2017 sp. zn. 5Co/407/2016.

19. Dohoda, podľa ktorej má spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania, prípadne ďalších sankciách platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky za poskytnutie úveru do splatenia úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu ku škode spotrebiteľa, predstavuje značné zhoršenie postavenia spotrebiteľa oproti zákonnému pravidlu, ktoré chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu oproti výške úveru. Je nepravdepodobné, že by spotrebiteľ takúto dohodu individuálne vyjednal s dodávateľom, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne (C-415/2011, AZIS).

20. Ako už odvolací súd uviedol, niet kogentnej úpravy o úrokoch popri úroku z omeškania. Zákon reguluje úroky za úver bez časovej úpravy, a preto dohoda o takýchto úrokoch je odklonom od dispozitívnej úpravy a je nielen v neprospech spotrebiteľa, ale vyvoláva hrubú nerovnováhu v neprospech slabšej zmluvnej strany. Navyiac sa takáto dohoda dostáva do rozporu aj s ustanovením § 3a N. n. 87/1995 Z.z.

21. Pokiaľ ide o úroky z omeškania zo zmluvných úrokov odvolací súd poukazuje na právny názor vyslovený Najvyšším súdom Českej republiky v rozsudku so sp. zn. 35Odo/101/2002 zo dňa 24.03.2004, ktorý pre blízkosť vtedajšej právnej úpravy nie je dôvod nezohľadniť. Podľa tohto rozsudku peňažný záväzkový právny vzťah môže byť buď vzťahom hlavným alebo vedľajším. Hlavným záväzkovým právnym vzťahom je peňažný záväzkový právny vzťah vtedy, ak jeho kauza smeruje priamo k zaplateniu určitej čiastky peňazí. Vedľajším peňažným záväzkovým právnym vzťahom je záväzkový právny vzťah úrokový, ktorý vzniká iba vtedy, ak medzi účastníkmi existuje peňažný záväzkový právny vzťah hlavný. Splnením hlavného záväzku (alebo iným zo spôsobov jeho zániku) zaniká aj akcesorický záväzok úrokový, pretrváva iba povinnosť uhradiť už dospelé úroky. Tým, že včas nezaplatí úroky z istiny, sa dlžník dostáva do omeškania s plnením príslušenstva, nie do omeškania s plnením vlastného dlhu. Právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva (tu úroky z omeškania zo zmluvných úrokov) potom veriteľ nemá preto, že ani Občiansky ani Obchodný zákonník mu túto možnosť nepriznávajú. Inak povedané, ani Obchodný ani Občiansky zákonník nezakotvujú majetkovú sankciu pre prípad omeškania s plnením príslušenstva pohľadávky. Nárok na príslušenstvo z príslušenstva pohľadávky nemôže plynúť ani z dikcie § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, takýto úsudok by totiž bez väzby na § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka viedol k záveru, že príslušenstvo z istiny už nie je príslušenstvom pohľadávky, ale novovzniknutou samostatnou pohľadávkou. Branie úrokov z úrokov bolo zapovedané už podľa tradícií rímskeho práva. Citované rozhodnutie je v súlade so závermi uvedenými aj rozsudku Najvyššieho súdu ČR so sp. zn. 29Odo/689/2006, pričom ide o závery, z ktorých rozhodovacia prax súdov ČR konštantne vychádza (napr. rozsudok Najvyššieho súdu ČR so sp. zn. 29Cdo/601/2008 zo dňa 08.06.2011, rozsudok veľkého senátu občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu ČR so sp. zn. 31Cdo/2036/2009 zo dňa 17.08.2011). Tvrdenie, že by výklad smerujúci k zákazu anatocizmu podľa platného práva bol neústavný vyvrátil Ústavný súd ČR v uznesení so sp. zn. I.ÚS 1893/08 zo dňa 13.11.2008.

22. V kontexte uvedeného, odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie ustálil, že úroky z omeškania nie je možné priznať aj z úrokov, pretože by tak súd priznal príslušenstvo (úroky z omeškania) z príslušenstva (úrokov), čo je, ako odvolací súd uviedol už vyššie, v rozpore s § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka a v právnej teórii sa takýto postup označuje ako tzv. anatocizmus. V zmysle uvedeného ustanovenia Občianskeho zákonníka úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky. Teda zákon rozlišuje medzi pohľadávkou a úrokmi, resp. úrokmi z omeškania, ktoré sú zahrnuté v rámci jej príslušenstva. Uplatnenie si príslušenstva pohľadávky (úrokov z omeškania) z príslušenstva pohľadávky, ktorými riadne úroky sú, zákon nepredpokladá.

23. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1 CSP rozsudok v zamietavom výroku II. a súvisiacom výroku III. o trovách konania potvrdil ako vecne správny.

24. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalovaný bol úspešný, no v priebehu odvolacieho konania mu žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalobcovi ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádza z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy konania nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

25. Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).